

REFORMA VEREJNEJ OSOBNÉJ DOPRAVY

Prečo vznikol nový zákon
č. 332/2023 Z. z. a aké
sú ďalšie kroky?

Vladimír Tóth
Sekcia stratégie dopravy

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

„Storka“

Integrované dopravné systémy

- Germanofónne krajiny reagovali na prudký nárast automobilizácie.
- Prvý v roku 1965 v okolí mesta Hamburg.
- Na území ČS prvý IDS vznikol v Zlíne v roku 1983 – experiment s využitím MHD lístkov na vlak.
- Na území Slovenska v roku 1999 spolupráca DPB a ŽSR (názov BID), v roku 2001 sa pridala aj regionálna autobusová doprava.
- 01.06.2013 – PCL v rámci BID v okrese Malacky.
- 01.11.2015 – prvá plnohodnotná prevádzka IDS na Slovensku
- **„Ochutnanie“ integrovanej dopravy vytvorilo legitímnu otázku, prečo neintegrovat celé Slovensko.**
- **Prvotné predstavy o zmene zákonov nahradila myšlienka vytvoriť nový zákon.**
- **Vznikla myšlienka národnej dopravnej authority - NADA**

Inštitút pre dopravu a hospodárstvo

10. september 2015 ·

"Ministerstvo dopravy by malo v prvom rade pripraviť dobrý zákon o verejnej osobnej doprave."

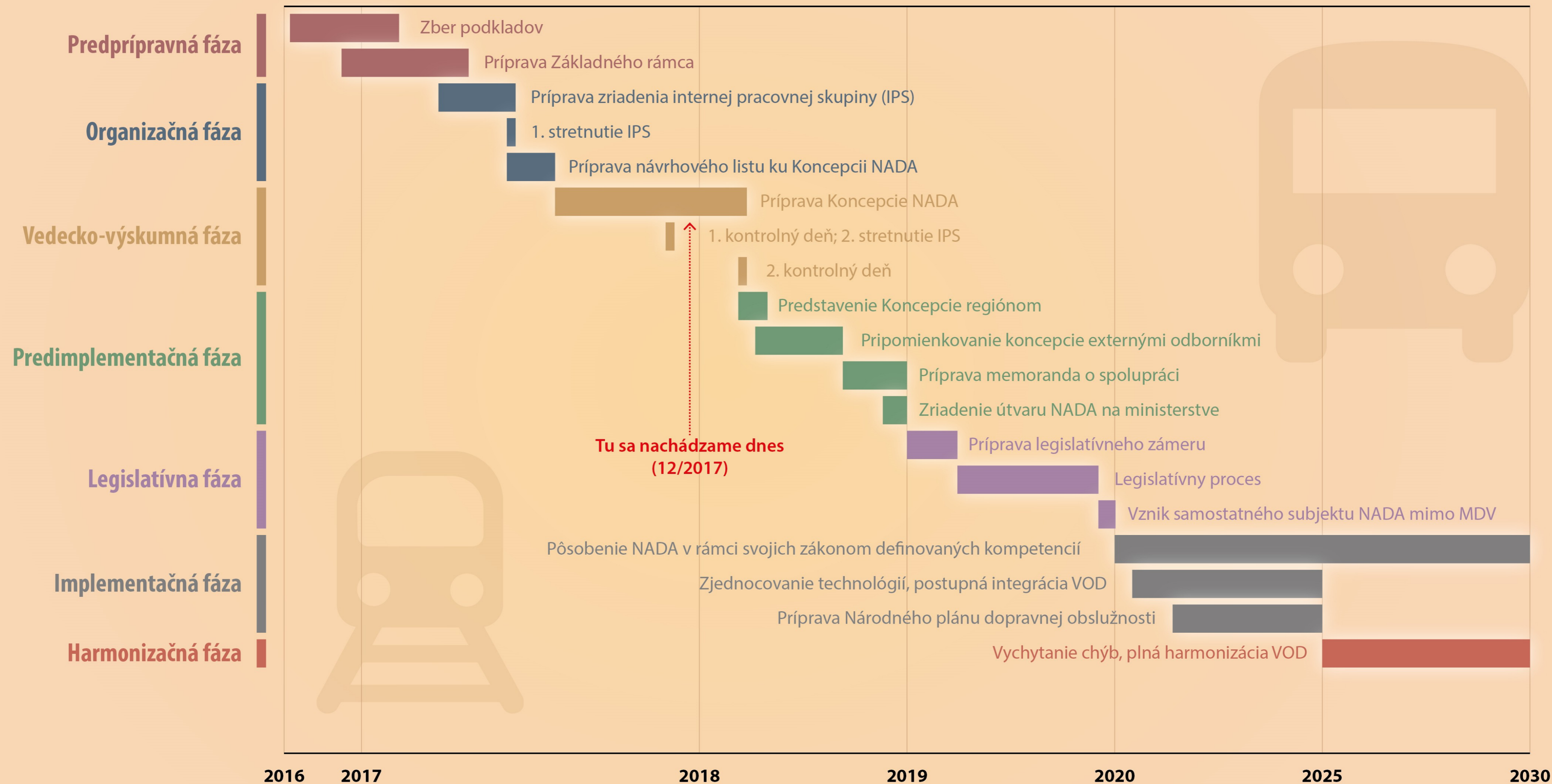
Rastislav Cenký, analytik Inštitútu pre dopravu a hospodárstvo

EKONOMIKA.SME.SK

V železničnom tendri chystá štát pravidlá | Slovensko | ekonomika.sme.sk

Zjednodušená časová os projektu Národná dopravná autorita

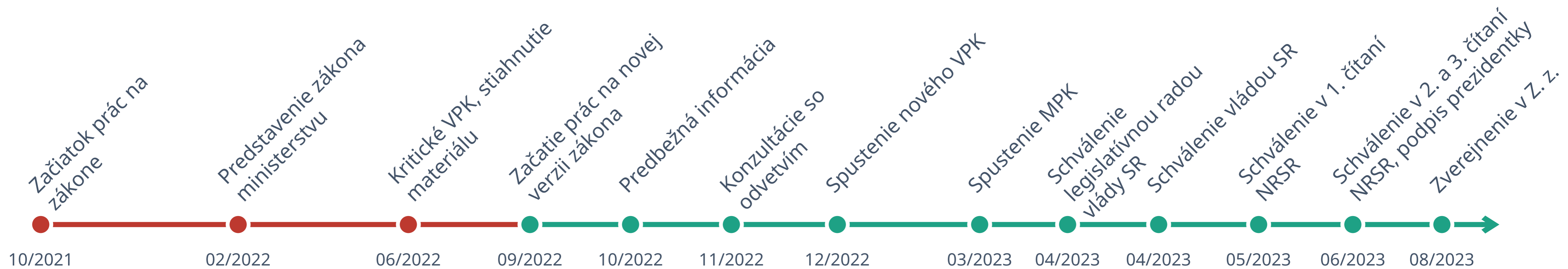

Predzákonová doba

- Komplexnosť budúceho zákona odrádzala od odvahy vykonať reformu.
- V rámci pracovnej skupiny sa ale pracovalo na zjednocovaní.
 - 2017: 6 zasadaní
 - 2018: 17 zasadaní
 - 2019: 12 zasadaní
- **Výsledky:**
 - Štandardy dopravnej obslužnosti a užšia definícia Plánov dopravnej obslužnosti
 - Štandardy technického zabezpečenia kontroly cestujúcich
 - Jednotné tarifné skupiny.
 - **Vyhláška MDV SR č. 5/2020 Z. z.** – unikát (vykonávajú sa ňou tri zákony).

Zákon o VOD

- Objavil sa ako míľnik Plánu obnovy a odolnosti v rámci Komponentu 3. Plán obnovy bol schválený 28.04.2021
 - **Do Q1 2023 zákon vstúpi do platnosti**
 - Nestihli sme ho (Q3/2023), ale vyhodnocovanie míľnikov bolo v januári 2024.

Zákony

- Do 1.1.2024 bola verejná osobná doprava riešená v zákonoch:
 - **zákon č. 56/2012 Z. z.** o cestnej doprave,
 - **zákon č. 514/2009 Z. z.** o doprave na dráhach a
 - **zákon č. 338/2000 Z. z.** o vnútrozemskej plavbe.

Prečo bol nový zákon potrebný?

- Reforma, podpora a integrácia VOD vyžaduje nastavenie vyhovujúcich legislatívnych podmienok
- Bolo potrebné uľahčiť podmienky pre objednávateľov dopravy
- Niektoré ustanovenia boli odlišné medzi druhmi dopravy, z pohľadu VOD ako celku bola táto odlišnosť nežiadúca
- Na integráciu a zjednotenie tarifných podmienok bolo potrebné vytvoriť koordinačnú agentúru (NADA), pričom zákon mal definovať jej základné kompetencie
- Máme povinnosti dané zo strategických a plánovacích dokumentov

Zjednotenie režimov

- Cestná, dráhová aj lodná doprava pozná tri režimy
 - **Pravidelná osobná doprava**
 - **Osobitná pravidelná doprava**
 - **Príležitostná doprava**
- Upresňuje sa aj možnosť objednať **taxíky vo verejnom záujme (8+1)**.

Prepravné poriadky a povinnosti

- Zjednocujú sa náležitosti prepravných poriadkov.
- Samostatnou vyhláškou sa pripraví vzorový prepravný poriadok.
- Prepravný poriadok v doprave vo verejnom záujme **určuje objednávateľ**.
- Pripravujú sa podmienky na jednotný cestovný lístok.
- Cieľ je zabezpečiť, aby mal cestujúci rovnaké podmienky v celej verejnej osobnej doprave.
- Zároveň sa upravujú tarifné skupiny tak, aby sa odbúrala zbytočná byrokracia.
- Zjednocujú sa povinnosti dopravcu a oprávnenia dopravcu.

Zjednotenie povolení v MHD

- Po starom:
 - V autobusovej doprave musel mať dopravca dopravnú licenciu, ktorú udeľovala v MHD obec,
 - V mestskej dráhovej doprave musel mať dopravca licenciu na každú linku, ktorú udeľovala VÚC.
- Po novom:
 - Dopravná licencia sa nahrádza **povolením na prevádzkovanie linky** a v MHD ho udeľuje obec aj pre autobusovú dopravu aj pre dráhovú dopravu.

Výrazná debyrokratizácia verejnej správy

13

- Po starom:
 - Každá obec sa v správnom konaní vyjadrovala k zriadeniu zastávky (nie stavebnému) každej linky, ktorá ňou prechádzala.
 - V správnom konaní sa vyjadrovala obec k zmenám cestovných poriadkov liniek prechádzajúcich obcou.
 - = Úradnícke „peklíčko“ znižujúce flexibilitu dopravnej obslužnosti.
- Po novom:
 - Obec, **ktorá je objednávatelom MHD**, sa v správnom konaní vyjadruje k udeleniu alebo zmene povolenia na prevádzkovanie linky.
 - Vyjadruje sa **mimo správneho konania** k cestovnému poriadku linky, ktorá prechádza obcou a má v nej zastávku

„Prihraničná“ doprava

- Po starom:
 - Ministerstvo mohlo objednať vlaky do zahraničia len po hraničnú čiaru. Železničná doprava za hraničnú čiaru musela byť objednávaná a financovaná susedným štátom.
- Po novom:
 - Ministerstvo môže objednať vlaky v rámci záujmového územia aj do zahraničia (za predpokladu, že prevádzkujúci dopravca splní príslušné náležitosti)

Evidencia osobitnej pravidelnej dopravy

15

- Po starom:
 - Po našich cestách jazdí množstvo zmluvných autobusov, ktoré sú určené zamestnancom a objednávateľia dopravy vo verejnom záujme o nich nemali žiadnu evidenciu, hoci výrazne prispievali k zabezpečeniu dopravnej obslužnosti.
- Po novom:
 - Dopravcovia v osobitnej pravidelnej doprave majú oznamovaciu povinnosť a objednávateľia musia viesť evidenciu týchto služieb.

Príležitostná doprava

- Vytvára sa predpoklad na riešenie tzv. beer-bikov a cestných vláčikov formou VZN na úrovni obcí.

Definuje sa národný plán dopravnej obslužnosti

17

-
- Plán definuje, ktoré linky (bez ohľadu na druh dopravy) sú regionálne a ktoré diaľkové.
 - Tiež určí, kde vzhľadom na hustotu zaľudnenia a finančnú kondíciu štátu prevádzkovať železničnú dopravu a kde autobusovú.
 - Pripraví ho NADA v spolupráci s ostatnými objednávatelmi a Ministerstvom financií SR.

Postavenie organizátora a IDS

- IDS doteraz vznikali „zdola“, v rámci možností a bez výraznej podpory v zákone.
- Keďže IDS sú preukázateľne riešením ako zabezpečiť spomalenie úpadku verejnej dopravy, definovali sa IDS aj ich organizátori v zákone. Organizátor má postavenie dopravcu aj keď nie je dopravca (napr. v oblasti kontroly cestovných lístkov).

Národný integrovaný cestovný lístok

- Ide o ďalší míľnik Plánu obnovy a odolnosti.
- Do Q2 2026 zaviesť cestovanie naprieč aspoň 6 krajov na jeden cestovný lístok.
- V spolupráci s EK sme bezplatne pripravili štúdiu realizovateľnosti.
- Na národný integrovaný cestovný lístok má SR k dispozícii 26,6 milióna Eur.
- Predbežné výstupy:
 - Pôjde o celosieťový lístok platný vo všetkých vozidlách VOD vo verejnom záujme.
 - Na to, aby sa dal lístok použiť je potrebné v celej VOD definovať štandardy vybavenia a zabezpečiť modernizáciu podľa potreby.
 - Cieľom je, aby boli zariadenia interoperabilné a bolo štandardom počítanie cestujúcich a platba bankovou kartou.

Národná dopravná autorita (NADA)

- NADA je vyvrcholením prípravy na reformu VOD.
- Ide o úrad zložený z dvoch orgánov:
 - **Rada objednávateľov**
 - **Generálny riaditeľ**
- NADA bude fungovať ako organizátor celoslovenského IDS a bude zastrešovať celý rad činností súvisiacich s integráciou VOD na Slovensku.

A čo ďalej?

- K zákonu sa pripravujú vyhlášky:
 - **Všeobecná vyhláška (pracovne „the vyhláška“):**
 - **Revidované ustanovenia z č. 5/2020 Z. z.**
 - **Jednotné označovanie zastávok**
 - **Jednotné označovanie vozidiel**
 - **Jednotné informácie na cestovných poriadkoch**
 - **Vzorový prepravný poriadok**
 - **Národný integrovaný cestovný lístok (účinnosť od 01.01.2025)**

The vyhláška

- Vyhodnocujeme MPK, riešime rozporové konania a pripravujeme sa na príslušnú Stálu pracovnú komisiu pri legislatívnej rade vlády SR pre správne právo.
- Účinnosť asi 1. august 2024 alebo 1. január 2025.

Dotknuté vyhlášky

- The vyhláška je balík pozostávajúci zo samostatných legislatívnych procesov (na rozdiel od zákona, vyhláška nemôže meniť viac vyhlášok naraz, ale pre každú zmenu existujúcej vyhlášky je nutná nová vyhláška):
 - **Nová vyhláška**, ktorou sa vykonáva zákona č. 332/2023 Z. z. o verejnej osobnej doprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
 - **Vyhláška, ktorou sa mení vyhláška MDVRR SR č. 124/2012 Z. z.,**
 - **Vyhláška, ktorou sa mení vyhláška MDPT SR č. 350/2010 Z. z.,**
 - **Vyhláška, ktorou sa mení vyhláška MDPT SR č. 351/2010 Z. z.,**
 - **Vyhláška, ktorou sa mení vyhláška MDPT SR č. 124/2001 Z. z.,**
 - Zrušenie **vyhlášky MDV SR č. 5/2020 Z. z.** v zrušovacom článku novej vyhlášky.

Novátorské záležitosti

- Zjednocujú sa náležitosti cestovných poriadkov, cestovné poriadky budú povinne taktové (intervalové),
- Definujú sa náležitosti informácií o mimoriadnych a plánovaných zmenách (vyriešená dilema skorého ukončenia dôvodu na výluku).
- V maximálnej možnej miere sa zjednocuje označovanie všetkých dopravných prostriedkov zvnútra aj zvonku.
- Zjednocuje sa spôsob označovania zastávok.
- Preberajú sa ustanovenia z vyhlášky MDV SR č. 5/2020 Z. z.
- Redefinujú sa základné tarifné skupiny s cieľom debyrokratizovať dokladovanie zliav.
- Zavádzajú sa prísne štandardy kvality, ktorých cieľom je zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy.

249 Malacky
cez Pezinskú Babu

**FLUGHAFEN
WIEN**

KRAVANY

NOVÁ BAŇA, žel. st.
cez Čertovicu

**NÁHRADNÁ
DOPRAVA**

ŽELEZNIČNÁ SPOLOČNOSŤ SLOVENSKO
NÁRODNÝ DOPRAVCA

249 Malacky cez Pezinskú Babu
Viničné - Pezinok - Fernek

Liptovský Hrádok - Podbrezová -
Banská Bystrica - Zvolen - Žarnovica -
NOVÁ BAŇA, Žel. st.

✦ FLUGHAFEN WIEN
Bratislava, Most SNP

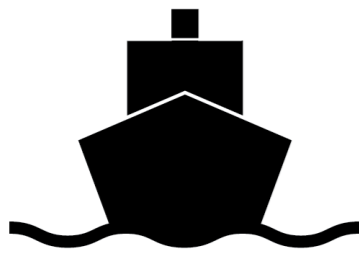
KRAVANY
cez Hranovnicu

R 932 Fatran
BANSKÁ BYSTRICA
Turč. Teplice - Vrútky
ŽILINA

S60 GALANTA

ŠTRBSKÉ PLESO
Starý Smokovec
POPRADEK-TATRY

 ŠAMORÍN-ČILISTOV
cez Gabčíkovo

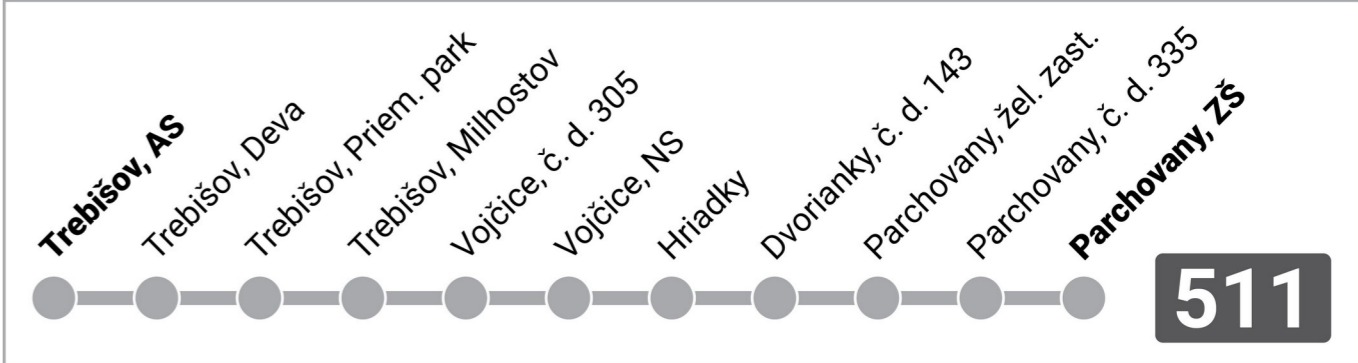
S60 Bernolákovo - Senec -
GALANTA

44
Košice
Kysak
Poprad-Tatry
Žilina
Bratislava hl. st.

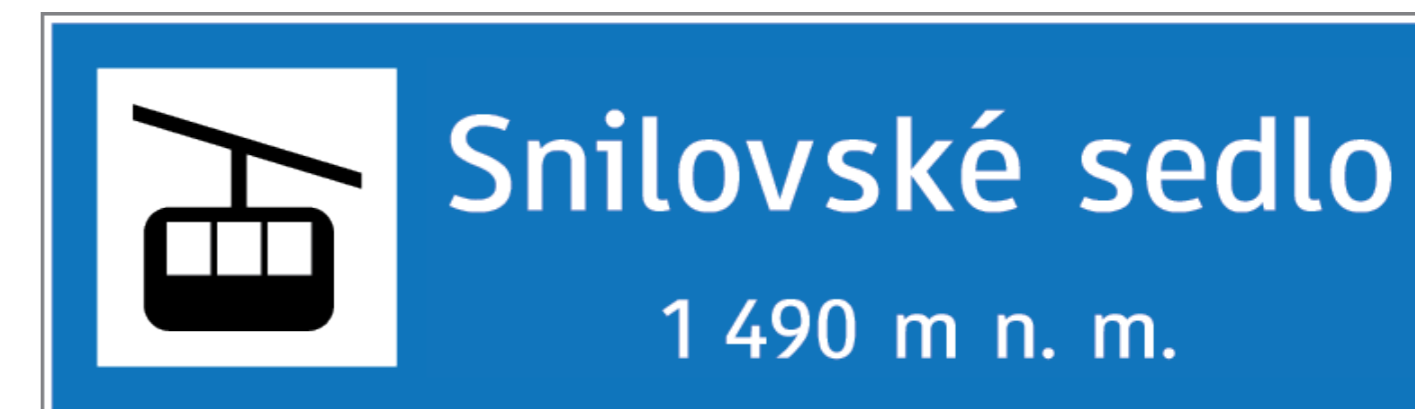
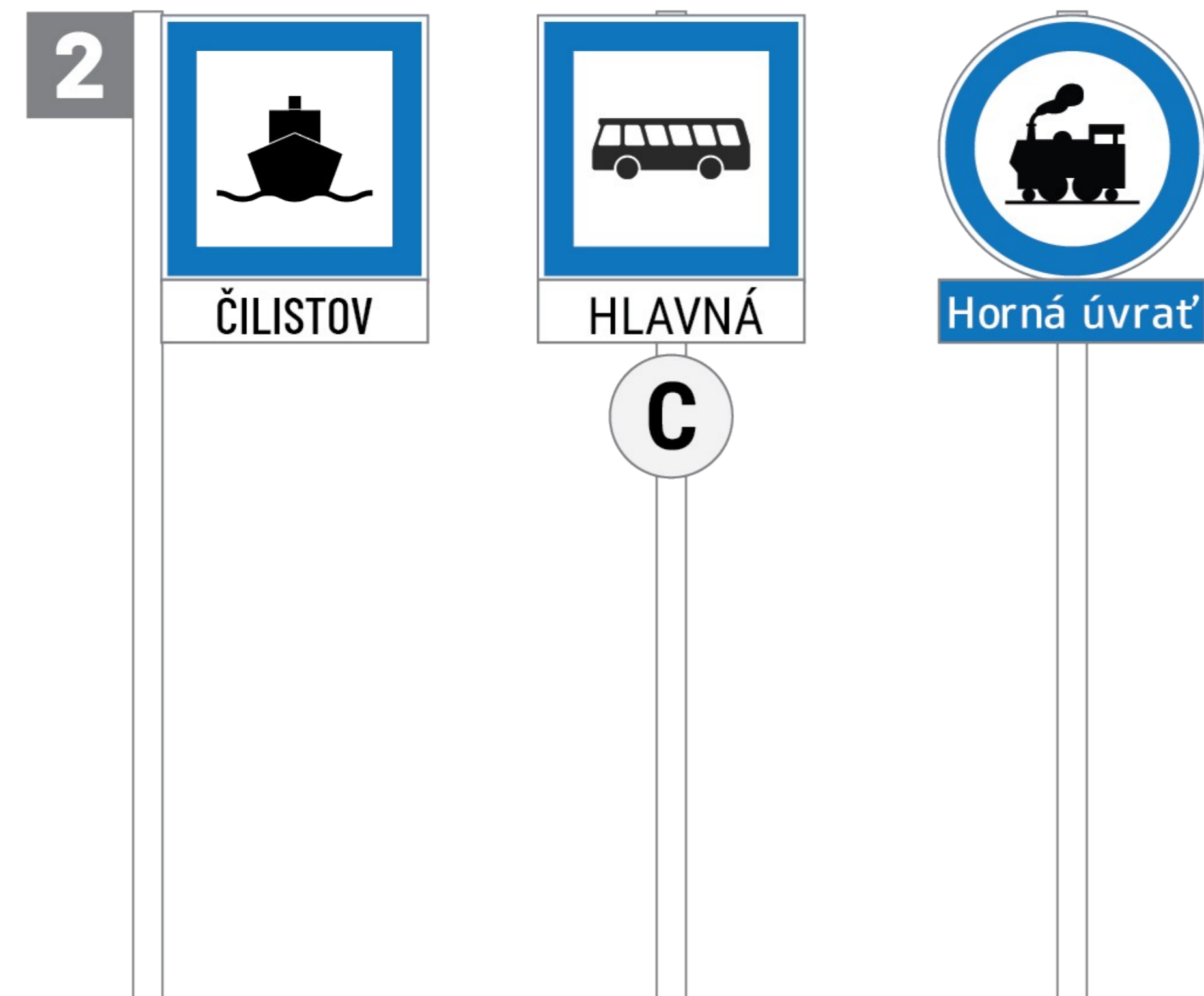
Nasledujúca zastávka:
PRIEMYSELNÁ

X21 **♀ Hradlo**

- Zvolen os. st.**
- Hronská Dúbrava
- Kozelník
- Banská Belá
- Banský Studenec
- Banská Štiavnica**

Čajkovského 9
 Mikovíniho
 Poliklinika Klokočina
 Kavcova
Nemocnica Zobor

Ďakujem za pozornosť

Vladimír Tóth

vladimir.toth@mindop.sk